

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՈՐՈՇՈՒՄ

31 հունվարի 2014, 3 – Ա

ԴԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ, ԴԱՏԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻ և ԴԱՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒՉՆԵՐԻ 2014թ. ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Դեկավարվելով «Արդարադատության ակադեմիայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 12-րդ կետով և «Արդարադատության ակադեմիա» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության կանոնադրության 19-րդ կետի 10-րդ ենթակետով, ինչպես նաև հիմք ընդունելով Արդարադատության ակադեմիայի ղեկավարի առաջարկությունը՝ Արդարադատության ակադեմիայի կառավարման խորհուրդը, «Արդարադատության ակադեմիայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 8-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 1-ին կետով նախատեսված կազմով, **որոշում է.**

Հաստատել դատավորների, դատական ծառայողների և դատական կարգադրիչների 2014թ. վերապատրաստման ծրագրերը՝ համաձայն հավելվածների:

*Արդարադատության ակադեմիայի
կառավարման խորհրդի նախագահ*

Հ.Բեդկյան

*Արդարադատության ակադեմիայի
կառավարման խորհրդի անդամներ*

Հ.Թովմասյան

Ե.Խունդկարյան

Հ.Ասատրյան

2014թ. հունվարի 31

Ք.Երևան

Ո Ւ Ս ՈՒ Ց Մ Ա Ն Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

ԴԱՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱԴՐԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԵՎ ՀԱՏՈՒԿ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն ուսուցման ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր) ներառում է 2014թ. դատական կարգադրիչների վերապատրաստման և հատուկ ուսուցման կրթական չափորոշիչները, ուսուցման ձևը, ուսումնառության ժամաքանակը և ժամկետները, ինչպես նաև դասավանդվող առարկայական կուրսերի համառոտ նկարագիրը:
2. Ծրագիրը մշակվել է Արդարադատության ակադեմիայի կողմից «Արդարադատության ակադեմիայի մասին» ՀՀ օրենքի 19-րդ հոդվածի հիման վրա:
3. Ծրագիրը նպատակաուղղված է դատական կարգադրիչների գիտելիքների և հմտությունների շարունակական կատարելագործմանը հետևյալ ոլորտներում. դատական կարգադրիչների վարքաբանություն, սթրեսի կառավարում, հատուկ միջոցների և հրազենի գործադրում:
4. Ծրագիրն իրականացվում է առկա ուսուցման ձևով:
5. Ուսումնառության ժամաքանակը նախատեսվում է 40 ակադեմիական ժամ: Ուսումնառությունն իրականացվում է մեկ շաբաթ ժամկետով և ավարտվում է վերապատրաստման արդյունքների գնահատմամբ:

II. Դասավանդվող առարկայական կուրսերի (դասընթացների) ցանկ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	G-015-14	Դատական կարգադրիչների վարքաբանություն	10
2.	G-005-14	Սթրեսի կառավարում	10
3.	S-001-14	Հրազենի գործադրման հմտություններ	10
4.	S-002-14	Հատուկ միջոցների գործադրման հմտություններ	10

III. Դասավանդվող առարկայական կուրսերի (դասընթացների) համառոտ նկարագիրը

1. **G-015-14. Դատական կարգադրիչների վարքաբանություն**

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատական կարգադրիչների կողմից պատշաճ վարքագծի դրսևորումն ապահովելու համար:

Դասընթացը ներառում է քաղաքացիների հետ շփումների վարքաբանության հիմունքները, դատական կարգադրիչների վարքագծի կանոնները և այլ հարցեր:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

2. **G-005-14. Սթրեսի կառավարում**

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատական կարգադրիչներին հոգեբանական և առողջական ռիսկերը նվազեցնելու համար՝ օգնելով առավել արդյունավետ իրականացնել պաշտոնական գործառույթները:

Դասընթացը ներառում է ինքնակարգավորման և ինքնակառավարման գործընթացների հոգեբանական բնութագրությունը, սթրեսի հիմքերը և տեսակները, ինքնակարգավորման տեսական մոտեցումները, սթրեսի կառավարման մեթոդների ընդհանուր բնութագրությունը և վերլուծությունը, ինքնաճանաչումը, ինքնավերահսկումը, ինքնակազմակերպումը սթրեսի կառավարման գործընթացում, սթրեսի կառավարումը և ինքնագիտակցությունը, ինքնակարգավորման մեխանիզմները և մակարդակները, մարդկային մարմինը որպես էներգետիկ համակարգ, ինքնակարգավորման ձևերի դասակարգումը մկանների թուլացման հիմքի վրա, ռելաքսային վիճակի համակարգը, ֆունկցիաները, մեխանիզմները:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

3. **S-001-14. Հրազենի գործադրման հմտություններ**

Դասընթացը պայմանավորված է դատական կարգադրիչների մոտ հրազենի գործադրման հմտություններ ձևավորելու համար:

Գնահատումն իրականացվում է հմտությունների գործնական ստուգման եղանակով:

4. **S-002-14. Հատուկ միջոցների գործադրման հմտություններ**

Դասընթացը պայմանավորված է դատական կարգադրիչների մոտ հատուկ միջոցների գործադրման հմտություններ ձևավորելու համար:

Գնահատումն իրականացվում է հմտությունների գործնական ստուգման եղանակով:

*Արդարադատության ակադեմիայի
կառավարման խորհրդի նախագահ*

Հ.Բեդկյան

*Արդարադատության ակադեմիայի
կառավարման խորհրդի անդամներ*

Հ.Թովմասյան

Ե.Խունդկարյան

Հ.Ասատրյան

Ո Ւ Ս Ո Ւ Ց Մ Ա Ն   Ծ Ր Ա Գ Ի Ր
ԴԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1.   Սույն ուսուցման ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր) ներառում է 2014թ. դատավորների վերապատրաստման կրթական չափորոշիչները, ուսուցման ձևը, ուսումնառության ժամաքանակը և ժամկետները, ինչպես նաև դասավանդվող առարկայական կուրսերի համառոտ նկարագիրը:

2.   Ծրագիրը մշակվել է Արդարադատության ակադեմիայի կողմից «Արդարադատության ակադեմիայի մասին» ՀՀ օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) 19-րդ հոդվածի հիման վրա:

3.   Ծրագիրը նպատակաուղղված է դատավորների մասնագիտական գիտելիքների և հմտությունների շարունակական կատարելագործմանը հետևյալ ոլորտներում.

ա) Քաղաքացիական իրավունք և դատավարություն: Վերապատրաստման գործընթացը վերաբերում է քաղաքացիական իրավունքում և դատավարությունում առկա արդի հարցերին: Մասնավորապես, վերապատրաստման արդյունքում կատարելագործվում են քաղաքացիական դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հարցերի վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքները և հմտությունները, ինչպես նաև սեփականության իրավունքի, մտավոր սեփականության իրավունքի, ժառանգական իրավունքի, քաղաքացիական գործերով ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի, աշխատանքային իրավունքի և արդի այլ հարցերի վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքները:

բ) Վարչական իրավունք և դատավարություն: Վերապատրաստման գործընթացը վերաբերում է վարչական իրավունքում և դատավարությունում առկա արդի հարցերին: Մասնավորապես, վերապատրաստման արդյունքում կատարելագործվում են վարչական դատավարության տարբեր փուլերում ծագող

հարցերի վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքները և հմտությունները, ինչպես նաև վարչական վարույթի, դատական ակտերի հարկադիր կատարման վարույթի, մաքսային իրավունքի, հարկային մարմինների քննությանը ենթակա իրավախախտումների, վարչական գործերով ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի, մտավոր սեփականության իրավունքի, և արդի այլ հարցերի վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքները:

գ) Քրեական իրավունք և դատավարություն: Վերապատրաստման գործընթացը վերաբերում է քրեական իրավունքում և դատավարությունում առկա արդի հարցերին: Մասնավորապես, վերապատրաստման արդյունքում կատարելագործվում են քրեական դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հարցերի վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքները և հմտությունները, ինչպես նաև քրեական իրավունքի, քրեական գործերով ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի և արդի այլ հարցերի վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքները:

դ) Հարակից մասնագիտական ոլորտ: Վերապատրաստման գործընթացը վերաբերում է հասարակագիտական ուղղվածություն ունեցող վերաբերելի գիտելիքների և հմտությունների ձևավորմանը և կատարելագործմանը: Մասնավորապես, վերապատրաստման արդյունքում ունկնդիրները ձեռք կբերեն անհրաժեշտ գիտելիքներ և հմտություններ հանրային կապերի հիմունքների և հաղորդակցության, մարդկային ռեսուրսների հավաքագրման և կառավարման ոլորտներում:

4. Ծրագիրն իրականացվում է առկա ուսուցման ձևով:

5. Ուսումնառության ժամաքանակը յուրաքանչյուր դատավորի համար սահմանվում է 80 ակադեմիական ժամ: Ուսումնառությունը իրականացվում է երկու փուլով՝ յուրաքանչյուրը 40 ակադեմիական ժամ (մեկ շաբաթ) տևողությամբ:

6. Դատավորների վերապատրաստումն իրականացվում է հատուկ և հարակից մասնագիտական դասընթացների մոդուլների հիման վրա: Յուրաքանչյուր դատավոր իր մասնագիտացմանը (քաղաքացիաիրավական, քրեաիրավական, վարչաիրավական) համապատասխանող հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլում ընդգրկված դասընթացների շրջանակներում վերապատրաստվում է 60,

իսկ հարակից մասնագիտական դասընթացների մոդուլում ընդգրկված դասընթացների շրջանակներում՝ 20 ակադեմիական ժամ ծավալով:

7. Դատավորը չի կարող ընտրել իր մասնագիտացումից տարբերվող հատուկ մասնագիտական դասընթացների որևէ այլ մոդուլում ընդգրկված դասընթաց:

8. Ուսումնառությունը սկսվում է դատավորների կողմից ընտրված առարկայական կուրսերի ցուցակը Օրենքով սահմանված կարգով Ակադեմիա ներկայացնելուց հետո երկամսյա ժամկետում՝ Ակադեմիայի կառավարման խորհրդի հաստատած ժամանակացույցի հիման վրա:

II. Դասավանդվող առարկայական կուրսերի (դասընթացների) ցանկ

1. Հարակից մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	G-009-14	Հանրային կապերի հիմունքներ և հաղորդակցություն	20
2.	G-005-14	Սթրեսի կառավարում	10
3.	G-010-14	Մարդկային ռեսուրսների կառավարում. աշխատողների մոտիվացիա և ադապտացիա	10

2. Քաղաքացիաիրավական մասնագիտացմամբ հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
4.	Q-023-14	ՀՀ քրեադատավարական նոր օրենսդրությամբ մինչդատական վարույթի նկատմամբ դատական վերահսկողությունը	20
5.	C-001-14	ՀՀ պարտավորական իրավունքի արդի հարցերը	20
6.	C-015-14	ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը քաղաքացիական գործերով	10
7.	C-016-14	ՀՀ մտավոր սեփականության իրավունքի արդի հարցերը	10
8.	C-012-14	ՀՀ քաղաքացիական դատավարության արդի հարցերը	10
9.	C-017-14	ՀՀ սեփականության իրավունքի արդի հարցերը	10
10.	C-008-14	ՀՀ աշխատանքային իրավունքի արդի հարցերը	10
11.	C-009-14	ՀՀ ժառանգական իրավունքի արդի հարցերը	10
12.	J-010-14	Իրավունքի դատական զարգացման արդի հարցերը	10

3. Վարչաիրավական մասնագիտացմամբ հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
13.	A-002-14	ՀՀ վարչական դատավարության արդի հարցերը	20
14.	A-001-14	ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը վարչական գործերով	10
15.	A-003-14	ՀՀ վարչական վարույթի արդի հարցերը	10
16.	A-004-14	ՀՀ հարկային մարմինների քննությանը ենթակա իրավախախտումների արդի հարցերը	10
17.	A-005-14	Ստուգումների և ուսումնասիրությունների կազմակերպման և անցկացման արդի հարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում	10
18.	A-006-14	Դատական ակտերի հարկադիր կատարման վարույթի արդի հարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում	10
19.	A-007-14	ՀՀ մաքսային իրավունքի արդի հարցերը	10
20.	C-016-14	ՀՀ մտավոր սեփականության իրավունքի արդի հարցերը	10
21.	J-010-14	Իրավունքի դատական զարգացման արդի հարցերը	10

4. Քրեաիրավական մասնագիտացմամբ հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
22.	Q-001-14	ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը քրեական գործերով	20
23.	Q-023-14	ՀՀ քրեադատավարական նոր օրենսդրությամբ մինչդատական վարույթի նկատմամբ դատական վերահսկողությունը	20
24.	Q-021-14	ՀՀ քրեական իրավունքի արդի հարցերը	10
25.	Q-022-14	ՀՀ քրեական դատավարության արդի հարցերը	10
26.	Q-024-14	Դատական վերանայման հարցերը համաձայն ՀՀ քրեադատավարական նոր օրենսդրության	10
27.	Q-025-14	ՀՀ ընդհանուր իրավասության դատարանի գործառույթները համաձայն քրեադատավարական նոր օրենսդրության	10
28.	J-010-14	Իրավունքի դատական զարգացման արդի հարցերը	10

III. Դասավանդվող առարկայական կուրսերի (դասընթացների) համառոտ նկարագիրը

1. **G-009-14. Հանրային կապերի հիմունքներ և հաղորդակցություն**

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատավորների համար ինչպես վարքագծի կանոնների արդյունավետ պահպանման, այնպես էլ՝ ՁԼՄ-ների հետ աշխատելու հմտությունների զարգացման համար:

Դասընթացը ներառում է արդարադատություն իրականացնող անձանց կարծրատիպերը որպես հասարակական կարծիքի բաղկացուցիչ, կոռումպացված իրավաբանի առասպելի սոցիալական նշանակությունը, իրավական հաղորդումների, տպագիր նյութերի դերը և ազդեցությունը հասարակական կարծիքի և հասարակական գիտակցության վրա, գովազդը որպես կարծրատիպերի ստեղծման, տարածման, փոփոխման գործիք, և <<իմիջ>> հասկացությունը իրավական PR-ում:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատավորների համար:

2. **G-005-14. Սթրեսի կառավարում**

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատավորներին հոգեբանական և առողջական ռիսկերը նվազեցնելու համար՝ օգնելով առավել արդյունավետ իրականացնել պաշտոնական գործառույթները:

Դասընթացը ներառում է ինքնակարգավորման և ինքնակառավարման գործընթացների հոգեբանական բնութագրությունը, սթրեսի հիմքերը և տեսակները, ինքնակարգավորման տեսական մոտեցումները, սթրեսի կառավարման մեթոդները ընդհանուր բնութագրությունը և վերլուծությունը, ինքնաճանաչումը, ինքնավերահսկումը, ինքնակազմակերպումը սթրեսի կառավարման գործընթացում, սթրեսի կառավարումը և ինքնագիտակցությունը, ինքնակարգավորման մեխանիզմները և մակարդակները, մարդկային մարմինը որպես էներգետիկ համակարգ, ինքնակարգավորման ձևերի դասակարգումը մկանների թուլացման հիմքի վրա, ռելաքսային վիճակի համակարգը, ֆունկցիաները, մեխանիզմները:

3. G-010-14. Մարդկային ռեսուրսների կառավարում. Աշխատողների մոտիվացիա և ադապտացիա

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատավորներին՝ իրենց աշխատակիցների կամ գործընկերների աշխատանքային մոտիվացիան բացահայտելու և խթանելու միջոցով աշխատանքային ընդհանուր արդյունավետությունը բարձրացնելու համար:

Դասընթացը ներառում է դրդապատճառներ և մոտիվացիա, ներքին և արտաքին մոտիվացիա, աշխատանքային մոտիվացիայի տեսությունները, աշխատողների ֆինանսական մոտիվացիան և դրա բաղադրիչները, ոչ ֆինանսական մոտիվացիա:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատավորների համար:

4. Q-023-14. ՀՀ քրեադատավարական նոր օրենսդրությամբ մինչդատական վարույթի նկատմամբ դատական վերահսկողությունը

Դասընթացն անհրաժեշտ է քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծում դատական վերահսկողության (մինչդատական վարույթի դատական երաշխիքների) ոլորտին վերաբերող նոր իրավակարգավորումների վերաբերյալ գիտելիքները դատավորներին մատուցելու, ինչպես նաև այդ ոլորտում համապատասխան հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է խափանման միջոցի կիրառման կամ վերացման, ապացուցողական գործողության (քննչական և գաղտնի քննչական գործողության) թույլատրման, գույքի արգելադրման, մինչդատական ակտերի վիճարկման, ցուցմունքի դեպոնացման դատական վարույթներին վերաբերող հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է մինչդատական վարույթի նկատմամբ դատական վերահսկողություն իրականացնող դատավորների համար:

5. C-001-14. ՀՀ պարտավորական իրավունքի արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է պարտավորական իրավունքի նոր իրավական դիրքորոշումները դատավորներին մատուցելու, տվյալ ոլորտում առկա հարցերի վերաբերյալ դատավորների գիտելիքները ընդլայնելու և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է պայմանագրային և քվազի-պայմանագրային (անհիմն հարստացման, առանց հանձնարարության, ի շահ ուրիշի գործողությունների) պարտավորությունների, արտապայմանագրային (դելիկտային) և քվազի-դելիկտային (աշխատողի պատճառած վնասի համար պատասխանատվության) պարտավորությունների

ծագման, փոփոխման և դադարման հետ կապված իրավահարաբերություններից և ապահովագրական իրավահարաբերություններից բխող հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիական գործեր քննող դատավորների համար:

6. C-015-14. ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը քաղաքացիական գործերով

Դասընթացն անհրաժեշտ է ՄԻԵԴ նոր իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու և դրանց կիրառման հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է Եվրոպական կոնվենցիայով երաշխավորված քաղաքացիական իրավունքների (այդ թվում՝ սեփականության իրավունքի, արդար դատաքննության իրավունքի, արդարացի բավարարման իրավունքի) պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ արդի նախադեպային իրավունքը և ՀՀ նկատմամբ դրա կիրառման հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիական գործեր քննող դատավորների համար:

7. C-016-14. ՀՀ մտավոր սեփականության իրավունքի արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է մտավոր սեփականության իրավունքների ապահովման ոլորտում իրականացված բարեփոխումները և նոր իրավական դիրքորոշումները դատավորներին մատուցելու և դրանց կիրառման հմտությունները կատարելագործելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է մտավոր գործունեության արդյունքների, ինչպես նաև քաղաքացիական շրջանառության մասնակիցների, ապրանքների, աշխատանքների կամ ծառայությունների անհատականացման միջոցների նկատմամբ իրավունքների ծագման, դրանց իրացման և իրավական պաշտպանության ոլորտում ծագող հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիական և վարչական գործեր քննող դատավորների համար:

8. C-012-14. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է քաղաքացիական դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հարցերի վերաբերյալ դատավորների գիտելիքները և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է քաղաքացիական գործը դատաքննության նախապատրաստելու, ապացուցման, դատաքննության, ինչպես նաև հատուկ վարույթի գործերի քննության ընթացքում ծագող հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիական գործեր քննող դատավորների համար:

9. C-017-14. ՀՀ սեփականության իրավունքի արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է սեփականության իրավունքի ոլորտում առկա հարցերի վերաբերյալ դատավորների գիտելիքները և հմտությունները կատարելագործելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է սեփականության իրավունքի ձեռք բերման, դադարման, ընդհանուր սեփականության, ինչպես նաև սեփականության իրավունքի պաշտպանության իրավահարաբերություններից բխող հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիական գործեր քննող դատավորների համար:

10. C-008-14. ՀՀ աշխատանքային իրավունքի արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է աշխատանքային իրավունքում առկա հարցերի վերաբերյալ դատավորների գիտելիքները և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է աշխատանքային իրավահարաբերությունների ծագման, դադարման, աշխատանքային իրավահարաբերությունների կողմերի իրավունքների պաշտպանության, պատասխանատվության, աշխատանքային օրենսդրության պահպանման նկատմամբ հսկողության և վերահսկողության հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիական գործեր քննող դատավորների համար:

11. C-009-14. ՀՀ ժառանգական իրավունքի արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է ժառանգական իրավունքի ոլորտում առկա հարցերի վերաբերյալ դատավորների գիտելիքները և հմտությունները կատարելագործելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է ըստ կտակի և ըստ օրենքի ժառանգության, ժառանգության ընդունման, դրա ձևակերպման, բաժանման, ժառանգությունից հրաժարման,

ժառանգության պահպանման և կառավարման, ժառանգության հետ կապված ծախսերի հատուցման հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիական գործեր քննող դատավորների համար:

12. J-010-14. Իրավունքի դատական զարգացման արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է իրավունքի դատական զարգացման ոլորտում դատավորների գիտելիքների և հմտությունների կատարելագործման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է ՄԻԵԴ ակտերը, ինչպես նաև ՀՀ սահմանադրական և վճռաբեկ դատարանների որոշումները որպես պարտադիր նախադեպեր կիրառելիս դրանց վերաբերելիության և կիրառելիության հարցի լուծման առանձնահատկությունները, դրանց տեսանկյունից իրենց վարույթում գտնվող գործերով վերաբերելի փաստական հանգամանքների առանձնացումն ու տարբերակումը, տարբեր փաստական հանգամանքներից իրավունքի նույնանման կամ տարբերվող հարցի ձևակերպումը, կարգավորիչ նորմերի հակասական կամ հակաիրավական լինելու կամ ընդհանրապես բացակայելու դեպքում դատական մեկնաբանության ազատության և հայեցողության սահմանները և իրավունքի դատական զարգացմանը վերաբերող այլ հարցեր:

Դասընթացը նախատեսված է վերադաս դատարանների դատավորների համար:

13. A-002-14. ՀՀ վարչական դատավարության արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է նոր վարչական դատավարության օրենսգրքի ընդունմամբ պայմանավորված դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հարցերի վերաբերյալ դատավորների գիտելիքները և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է գործը դատաքննության նախապատրաստման, դատաքննության, ապացուցման, հայցի ապահովման, վերաքննիչ և վճռաբեկ վարույթների, հատուկ վարույթի գործերի քննության ընթացքում ծագող հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է վարչական գործեր քննող դատավորների համար:

14. A-001-14. ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը վարչական գործերով

Դասընթացն անհրաժեշտ է ՄԻԵԴ նոր իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու և դրանց կիրառման հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է վարչական մարմինների կողմից իրականացվող վարչարարության արդյունքում Եվրոպական կոնվեցիայով երաշխավորված իրավունքների (այդ թվում՝ արտահայտվելու ազատության իրավունքի, սեփականության իրավունքի) խախտումների, ինչպես նաև արդար դատաքննության իրավունքի պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ արդի նախադեպային իրավունքը և ՀՀ նկատմամբ դրա կիրառման հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է վարչական գործեր քննող դատավորների համար:

15. A-003-14. ՀՀ վարչական վարույթի արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է վարչական վարույթում առկա արդի հարցերի վերաբերյալ դատավորների գիտելիքները և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է վարչական ակտի պարտադիր հատկանիշների, վարչական վարույթի մասնակիցների իրավունքների պաշտպանության, վարչական ակտերի դատական բողոքարկման, դատարանի կողմից դրանց իրավաչափության գնահատման, վարչական վարույթի և հատուկ նորմերի հարաբերակցության հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է վարչական գործեր քննող դատավորների համար:

16. A-004-14. ՀՀ հարկային մարմինների քննությանը ենթակա իրավախախտումների արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է հարկային մարմինների քննությանը ենթակա իրավախախտումների վերաբերյալ դատավորների գիտելիքներն ընդլայնելու և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքով, պետական հարկերին փոխարինող շրջանառության հարկերի, հաստատագրված վճարների և արտոնագրային վճարների ոլորտը կարգավորող, ինչպես նաև այլ իրավական ակտերով նախատեսված իրավախախտումների վերաբերյալ հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է վարչական գործեր քննող դատավորների համար:

17. A-005-14. Ստուգումների և ուսումնասիրությունների կազմակերպման և անցկացման արդի հարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում

Դասընթացն անհրաժեշտ է ստուգումների և ուսումնասիրությունների կազմակերպման և անցկացման հարցերի վերաբերյալ դատավորների գիտելիքներն ընդլայնելու և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է ստուգումների և ուսումնասիրությունների անցկացման կարգի, ստուգման ժամկետների, ստուգման արդյունքների ամփոփման, վերստուգումների, ստուգման վարույթում տնտեսվարող սուբյեկտների և ստուգումն իրականացնող անձանց իրավունքների և պարտականությունների վերաբերյալ հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է վարչական գործեր քննող դատավորների համար:

18. A-006-14. Դատական ակտերի հարկադիր կատարման վարույթի արդի հարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատական ակտերի հարկադիր կատարման վարույթում առկա հարցերի վերաբերյալ դատավորների գիտելիքներն ընդլայնելու, դրանց կիրառման հմտությունները կատարելագործելու, ինչպես նաև նոր իրավական դիրքորոշումները դատավորներին մատուցելու համար:

Դասընթացը ներառում է կատարողական վարույթին մասնակցող անձանց իրավունքների պաշտպանության, կատարողական գործողությունների ընթացքում հարկադիր կատարողի կայացրած որոշումների դատական բողոքարկման, դատարանի կողմից դրանց իրավաչափության գնահատման, դատական ակտերի կատարման և Եվրոպական կոնվենցիայով երաշխավորված արդար դատաքննության իրավունքի հարաբերակցության հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է վարչական գործեր քննող դատավորների համար:

19. A-007-14. ՀՀ մաքսային իրավունքի արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է մաքսային իրավունքի ոլորտում առկա հարցերի վերաբերյալ դատավորների գիտելիքները և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է մաքսային իրավախախտումների, մաքսային սահմանով ապրանքների և տրանսպորտային միջոցների տեղափոխման, դրանց մաքսային արժեքի որոշման, մաքսային ռեժիմների, մաքսային միջնորդական գործունեության, ինչպես նաև հայտարարագրման հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է վարչական գործեր քննող դատավորների համար:

20. C-016-14. ՀՀ մտավոր սեփականության իրավունքի արդի հարցերը

Առարկայական կուրսի համառոտ նկարագիրը տես 7-րդ կետի ներքո:

21. J-010-14. Իրավունքի դատական զարգացման արդի հարցերը

Առարկայական կուրսի համառոտ նկարագիրը տես 12-րդ կետի ներքո:

22. Q-001-14. ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը քրեական գործերով

Դասընթացն անհրաժեշտ է ՄԻԵԴ նոր իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու և դրանց կիրառման հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է քրեական իրավունքի և դատավարության ոլորտում Եվրոպական կոնվեցիայով երաշխավորված իրավունքների (այդ թվում՝ անձի ազատության և անձեռնմխելիության, մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիության, արդար դատաքննության իրավունքների պաշտպանության, անթույլատրելի ապացույցների օգտագործման արգելքի) պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ արդի նախադեպային իրավունքը և ՀՀ նկատմամբ դրա կիրառման հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քրեական գործեր քննող դատավորների համար:

23. Q-023-14. Մինչդատական վարույթի նկատմամբ դատական վերահսկողությունը՝ համաձայն ՀՀ քրեադատավարական նոր օրենսդրության

Առարկայական կուրսի համառոտ նկարագիրը տես 4-րդ կետի ներքո:

24. Q-021-14. ՀՀ քրեական իրավունքի արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է քրեական իրավունքի ոլորտում իրականացված և իրականացվող բարեփոխումները, ինչպես նաև քրեական իրավունքի ոլորտում նոր իրավական դիրքորոշումները դատավորներին մատուցելու և դրանց կիրառման հմտությունները կատարելագործելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է նոր քրեական օրենսգրքի հայեցակարգով նախատեսված, ինչպես նաև ընթացիկ փուլում առաջացող այլ հիմնախնդիրների լուծման ոլորտում օրենսդրական և իրավակիրառ փորձի ներկայացումը, դրանց զարգացման միտումները և հեռանկարները, ՀՀ ստանձնած միջազգային պարտավորությունների բովանդակությունը: Մասնավորապես, դասընթացն ընդգրկում է հանցավոր արարքների ճշգրիտ որակման և համաչափ, կանխարգելիչ և արդյունավետ պատիժ նշանակելու հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քրեական գործեր քննող դատավորների համար:

25. Q-022-14. ՀՀ քրեական դատավարության արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծում սահմանված իրավակարգավորումների էության և տրամաբանության վերաբերյալ գիտելիքները դատավորներին հաղորդելու, քրեական դատավարության ոլորտում նոր իրավական դիրքորոշումները մատուցելու և դրանց կիրառման հմտությունները կատարելագործելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի հայեցակարգային բնութագրին, քրեական դատավարության սկզբունքների նոր համակարգին, քրեական դատավարության նոր հասկացության ապարատին, հանրային և մասնավոր շահերի հավասարակշռված պաշտպանության նոր կառուցակարգերին վերաբերող հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քրեական գործեր քննող դատավորների համար:

26. Q-024-14. Դատական վերանայման հարցերը համաձայն ՀՀ քրեադատավարական նոր օրենսդրության

Դասընթացն անհրաժեշտ է քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծում դատական վերանայման ոլորտին վերաբերող նոր իրավակարգավորումների վերաբերյալ գիտելիքները դատավորներին մատուցելու, ինչպես նաև այդ ոլորտում համապատասխան հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է դատական վերանայման ընդհանուր հարցերը, ինչպես նաև վերաքննությանը, վճռաբեկությանը, հատուկ վերանայմանը, բացառիկ վերանայմանը վերաբերող հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քրեական գործերով դատական վերանայում իրականացնող դատավորների համար:

27. J-010-14. Իրավունքի դատական զարգացման արդի հարցերը

Առարկայական կուրսի համառոտ նկարագիրը տես 12-րդ կետի ներքո:

28. Q-025-14. ՀՀ ընդհանուր իրավասության դատարանի գործառույթները՝ համաձայն քրեադատավարական նոր օրենսդրության

Դասընթացը պայմանավորված է քրեական վարույթ իրականացնելիս ընդհանուր իրավասության դատարանի գործառույթների նոր համակարգի վերաբերյալ գիտելիքներ

հաղորդելու և դրանք պատշաճ կենսագործելու հմտություններ ձևավորելու և կատարելագործելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է նախնական, հիմնական և լրացուցիչ դատալսումների անցկացմանը, ինչպես նաև համաձայնեցման և համագործակցության վարույթներով, բժշկական բնույթի հարկադրական միջոցների կիրառման վարույթով դատալսումների անցկացմանը վերաբերող հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քրեական գործեր քննող դատավորների համար:

Արդարադատության ակադեմիայի

կառավարման խորհրդի նախագահ

Հ.Բեդկյան

Արդարադատության ակադեմիայի

կառավարման խորհրդի անդամներ

Հ.Թովմասյան

Ե.Խունդկարյան

Հ.Ասատրյան

Ո Ւ Ս Ո Ւ Ց Մ Ա Ն Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

ԴԱՏԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն ուսուցման ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր) ներառում է 2014թ. դատական ծառայողների (այսուհետ՝ Ծառայող) վերապատրաստման կրթական չափորոշիչները, ուսուցման ձևը, ուսումնառության ժամաքանակը և ժամկետները, ինչպես նաև դասավանդվող առարկայական կուրսերի համառոտ նկարագիրը:

2. Ծրագիրը մշակվել է Արդարադատության ակադեմիայի կողմից «Արդարադատության ակադեմիայի մասին» ՀՀ օրենքի 19-րդ հոդվածի հիման վրա:

3. Ծրագիրը նպատակաուղղված է Ծառայողների մասնագիտական գիտելիքների և հմտությունների շարունակական կատարելագործմանը հետևյալ ոլորտներում. քաղաքացիական, քրեական և վարչական գործերով ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի, դատական ծառայության, քաղաքացիական, քրեական և վարչական դատավարության, դատական գործավարության, աշխատանքային իրավունքի, հաշվապահական հաշվառման և գնումների իրականացման, արխիվային գործի արդի հարցեր, ինչպես նաև ժամանակի կառավարում:

4. Ծրագիրն իրականացվում է առկա ուսուցման ձևով:

5. Ուսումնառության ժամաքանակը նախատեսվում է 40 (իրավաբանական մասնագիտական գործառույթներ իրականացնող դատական ծառայողների համար) և 30 (այլ մասնագիտական գործառույթներ իրականացնող դատական ծառայողների համար¹) ակադեմիական ժամ: Ուսումնառությունը իրականացվում է մեկ շաբաթ ժամկետով և ավարտվում է վերապատրաստման արդյունքների գնահատմամբ:

---

¹ Դատական դեպարտամենտի կենտրոնական մարմնի կառուցվածքային ստորաբաժանում հանդիսացող ծառայությունների աշխատակիցների համար ուսումնառության ժամաքանակը նախատեսվում է 20 ակադեմիական ժամ:

II. Դասավանդվող առարկայական կուրսերի (դասընթացների) ցանկ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	Q-001-14	ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը քրեական գործերով	20
2.	C-015-14	ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը քաղաքացիական գործերով	10
3.	A-001-14	ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը վարչական գործերով	10
4.	J-011-14	Դատական ծառայության հարցերը	10
5.	C-012-14	ՀՀ քաղաքացիական դատավարության արդի հարցերը	10
6.	A-008-14	ՀՀ վարչական դատավարության արդի հարցերը	10
7.	Q-022-14	ՀՀ քրեական դատավարության արդի հարցերը	10
8.	G-011-14	Դատական գործավարություն	10
9.	C-008-14	ՀՀ աշխատանքային իրավունքի արդի հարցերը	10
10.	G-012-14	Հաշվապահական հաշվառման և գնումների իրականացման հարցերը	10
11.	G-013-14	Արխիվային գործի հարցերը	10
12.	G-006-14	Ժամանակի կառավարում	10

III. Դասավանդվող առարկայական կուրսերի (դասընթացների) համառոտ նկարագիրը

1. Q-001-14. ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը քրեական գործերով

Դասընթացն անհրաժեշտ է ՄԻԵԴ նոր իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու համար:

Դասընթացը ներառում է քրեական իրավունքի և դատավարության ոլորտում Եվրոպական կոնվեցիայով երաշխավորված իրավունքների (այդ թվում՝ անձի ազատության և անձեռնմխելիության, մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիության, արդար դատաքնության իրավունքների պաշտպանության, անթույլատրելի ապացույցների օգտագործման արգելքի) պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ արդի նախադեպային իրավունքը և ՀՀ նկատմամբ դրա կիրառման հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քրեական գործեր քննող դատավորների օգնականների, ավագ օգնականների և խորհրդականների, վարչությունների ավագ մասնագետների, մասնագետների և կրտսեր մասնագետների համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

2. C-015-14. ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը քաղաքացիական գործերով

Դասընթացն անհրաժեշտ է ՄԻԵԴ նոր իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու համար:

Դասընթացը ներառում է Եվրոպական կոնվեցիայով երաշխավորված քաղաքացիական իրավունքների (այդ թվում՝ սեփականության իրավունքի, արդար դատաքննության իրավունքի, արդարացի բավարարման իրավունքի) պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ արդի նախադեպային իրավունքը և ՀՀ նկատմամբ դրա կիրառման հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիական գործեր քննող դատավորների օգնականների, ավագ օգնականների և խորհրդականների, վարչությունների ավագ մասնագետների, մասնագետների և կրտսեր մասնագետների համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

3. A-001-14. ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը վարչական գործերով

Դասընթացն անհրաժեշտ է ՄԻԵԴ նոր իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու համար:

Դասընթացը ներառում է վարչական մարմինների կողմից իրականացվող վարչարարության արդյունքում Եվրոպական կոնվեցիայով երաշխավորված իրավունքների (այդ թվում՝ հավաքների և միավորումների ազատության իրավունքի, արտահայտվելու ազատության իրավունքի, սեփականության իրավունքի) խախտումների, ինչպես նաև արդար դատաքննության իրավունքի պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ արդի նախադեպային իրավունքը և ՀՀ նկատմամբ դրա կիրառման հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է վարչական գործեր քննող դատավորների օգնականների, ավագ օգնականների և խորհրդականների, վարչությունների ավագ մասնագետների, մասնագետների և կրտսեր մասնագետների համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

4. J-011-14. Դատական ծառայության հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատական ծառայության հարցերի վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու համար:

Դասընթացը ներառում է դատական ծառայության նորմատիվ իրավական կարգավորումը, դատական ծառայողի վարքագծի կանոնները, կադրային քաղաքականության առանձնահատկությունները, դատական ծառայության համակարգում վարչարարությունը:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատական ծառայողների համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

5. C-012-14. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է քաղաքացիական դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հարցերի վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքները և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է քաղաքացիական գործը դատաքննության նախապատրաստելու, ապացուցման, դատաքննության, ինչպես նաև հատուկ վարույթի գործերի քննության ընթացքում ծագող հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիական գործեր քննող դատավորների օգնականների, ավագ օգնականների և խորհրդականների, վարչությունների ավագ մասնագետների, կրտսեր մասնագետների մասնագետների, արդարադատության խորհրդի աշխատակազմի աշխատակիցների համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

6. A-008-14. ՀՀ վարչական դատավարության արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է նոր վարչական դատավարության օրենսգրքի ընդունմամբ պայմանավորված՝ դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հարցերի վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքները և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է գործը դատաքննության նախապատրաստման, դատաքննության, ապացուցման, հայցի ապահովման, վերաքննիչ և վճռաբեկ վարույթների, հատուկ վարույթի գործերի քննության ընթացքում ծագող հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է վարչական գործեր քննող դատավորների օգնականների, ավագ օգնականների և խորհրդականների, վարչությունների ավագ մասնագետների, մասնագետների, կրտսեր մասնագետների, արդարադատության խորհրդի աշխատակազմի աշխատակիցների համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

7. Q-022-14. ՀՀ քրեական դատավարության արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծում սահմանված իրավակարգավորումների էության և տրամաբանության վերաբերյալ գիտելիքները ունկնդիրներին հաղորդելու, ինչպես նաև քրեական դատավարության ոլորտում նոր իրավական դիրքորոշումները մատուցելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի հայեցակարգային բնութագրին, քրեական դատավարության սկզբունքների նոր համակարգին, քրեական դատավարության նոր հասկացության ապարատին, հանրային և մասնավոր շահերի հավասարակշռված պաշտպանության նոր կառուցակարգերին վերաբերող հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քրեական գործեր քննող դատավորների օգնականների, ավագ օգնականների և խորհրդականների, վարչությունների ավագ մասնագետների, մասնագետների, կրտսեր մասնագետների, արդարադատության խորհրդի աշխատակազմի աշխատակիցների համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

8. G-011-14. Դատական գործավարություն

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատական գործավարության հիմնադրույթների և ընթացակարգերի վերաբերյալ գիտելիքներ և հմտություններ հաղորդելու համար:

Դասընթացը ներառում է դատական գործավարության հիմնական գործառույթների ներկայացումը և փաստաթղթաշրջանառությունը, այդ թվում՝ համակարգչային ծրագրերով:

Դասընթացը նախատեսված է գրասենյակների պետերի, ավագ մասնագետների, մասնագետների, կրտսեր մասնագետների, ինչպես նաև գործավարների և դատական նիստերի քարտուղարների համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

9. C-008-14. ՀՀ աշխատանքային իրավունքի արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է աշխատանքային իրավունքում առկա հարցերի վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է աշխատանքային իրավահարաբերությունների ծագման, դադարման, աշխատանքային իրավահարաբերությունների կողմերի իրավունքների

պաշտպանության, պատասխանատվության, աշխատանքային օրենսդրության պահպանման նկատմամբ հսկողության և վերահսկողության հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է ղեկավար պաշտոններ զբաղեցնող դատական ծառայողների՝ դատական դեպարտամենտի ղեկավար պաշտոնյաների, առանձնացված և կառուցվածքային ստորաբաժանումների, ինչպես նաև ծառայությունների ղեկավարների համար, գրասենյակի պետերի համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

10. G-012-14. Հաշվապահական հաշվառման և գնումների իրականացման հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է հաշվապահական հաշվառման և գնումների իրականացման ոլորտում իրավական կարգավորումները ունկնդիրներին մատուցելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է հաշվապահական հաշվառման, բյուջետային պլանավորման և գնումների իրականացման գործընթացի փուլերի նորմատիվ կարգավորման ներկայացումը:

Դասընթացը նախատեսված է հաշվապահների, գնումների մասնագետների և ֆինանսա-բյուջետային վարչության, ներքին աուդիտի վարչության, հաշվապահական հաշվառման և ֆինանսական վարչության, նյութա-տեխնիկական վարչության ծառայողների և գանձապահների համար: Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

11. G-013-14. Արխիվային գործի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է արխիվային գործի ոլորտում իրավական կարգավորումները ունկնդիրներին մատուցելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է հետևյալ թեմաների ներկայացումը՝ արխիվային գործի մասին օրենսդրությունը, «Պետական տուրքի մասին» ՀՀ օրենքի դրույթները, արխիվային գործի կազմակերպումը, արխիվային նյութերի պահպանման ժամկետները և այլն:

Դասընթացը նախատեսված է դատական արխիվի աշխատակիցների, ինչպես նաև արխիվապահների համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

12. G-006-14. Ժամանակի կառավարում

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատական ծառայողների նպատակների արդյունավետ առաջադրման և ճիշտ պլանավորման շնորհիվ անձնական մասնագիտական և սոցիալական կազմակերպվածության պահպանման համար, ինչպես նաև նրանց պաշտոնական գործառույթների իրականացման արդյունավետության բարձրացման համար:

Դասընթացը ներառում է ժամանակի արդյունավետ պլանավորման հիմունքները, ժամանակի նշանակությունը, ժամանակի տեսակները, ժամանակի ընկալման տեսակները, ժամանակի կորստի գնահատումը, խրոնոմետրաժը. տեսությունից դեպի պրակտիկա, արժեքների վերլուծությունը, գլոբալ նպատակների որոշումը, երկարաժամկետ և միջնաժամկետ ծրագրերը, կարճաժամկետ և օպերատիվ պլանները, ժամանակի պլանավորման սկզբունքներն ու մեթոդները, նախապատվությունների որոշում ABC վերլուծության միջոցով, Էյզենհաուերի սկզբունքը, ժամանակի կառավարման հնարքները:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատական ծառայողների համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով: